

1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται νομοθετικές, λειτουργικές και οργανωτικές προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης. Ο Συνήγορος του Πολίτη διατυπώνει τις προτάσεις αυτές, επειδή κρίνει ότι η αντιμετώπιση ορισμένων από τα θέματα που έχει διερευνήσει απαιτούν είτε τη μετατροπή της οικείας νομοθεσίας είτε την αναδιάρθρωση της οργάνωσης και της λειτουργίας των αρμόδιων υπηρεσιών.

Στο τέλος του κεφαλαίου παρουσιάζονται προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη τις οποίες υιοθέτησε η διοίκηση, εν όλω ή εν μέρει, μέσα στο 2005. Η Αρχή είχε διατυπώσει τις προτάσεις αυτές σε επίσιες εκθέσεις προηγούμενων ετών, σε ειδικές εκθέσεις ή ακόμη και σε πορίσματα στο πλαίσιο του χειρισμού συγκεκριμένων υποθέσεων.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΘΕΜΑ: Διαδικασία οριστικής σφράγισης εγκαταστάσεων ιχθυοκαλλιιεργειών

Η οριστική σφράγιση εγκαταστάσεων ιχθυοκαλλιιεργειών προβλέπεται από την παράγρ. β' του άρθρου 23 του Ν. 248/1914, η οποία αναφέρει ότι η ρύθμιση της τηρητέας διαδικασίας θα οριστεί με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας (σήμερα Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων). Παρ' ότι η εξουσιοδοτική αυτή διάταξη ισχύει από το 1914, η προβλεπόμενη υπουργική απόφαση δεν έχει ακόμη εκδοθεί.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Η άμεση έκδοση της υπουργικής απόφασης που θα ρυθμίζει τα διαδικαστικά ζητήματα της οριστικής σφράγισης εγκαταστάσεων ιχθυοκαλλιιεργειών.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΘΕΜΑ: Καθεστώς αδειοδότησης των ατμοηλεκτρικών σταθμών της ΔΕΗ

Η Αρχή διαπίστωσε ότι οι ατμοηλεκτρικοί σταθμοί (ΑΗΣ) της ΔΕΗ του Νομού Κοζάνης συνεχίζουν να λειτουργούν μολονότι έχει λήξει η ισχύς των σχετικών αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Με το άρθρο 24 του Ν. 3377/2005 (ΦΕΚ Α' 202/19.8.05) παρατάθηκε έως τις 31.12.2008 η ισχύς της προσωρινής άδειας λειτουργίας των μονάδων της ΔΕΗ για τις οποίες είχε χορηγηθεί, με το άρθρο 8 του Ν. 2941/2001, ενιαία άδεια τριετούς διάρκειας. Η παραπάνω διαδικασία, που έχει οριστεί με νομοθετική ρύθμιση, δεν συνάδει με τα βασικά χαρακτηριστικά που διακρίνουν την έκδοση άδειας λειτουργίας βιομηχανικής εγκατάστασης, η οποία αποτελεί ατομική διοικητική πράξη. Για τον λόγο αυτόν ανακύπτουν ζητήματα αντισυνταγματικότητας, καθώς παρακάμπτεται η ακυρωτική διαδικασία του ΣτΕ (άρθρο 93, παράγρ. 4 του Συντάγματος), με συνέπεια να δυσχεραίνεται η

άσκηση του δικαιώματος δικαστικής προστασίας (άρθρο 20, παράγρ. 1 του Συντάγματος). Επιπλέον, η ενιαία άδεια λειτουργίας για τους σταθμούς της ΔΕΗ χορηγήθηκε με νόμο δίχως να έχει προηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων για όλους τους ΑΗΣ στους οποίους αφορά. Συγκεκριμένα για τον ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου Κοζάνης, ο οποίος καλύπτεται από την προαναφερόμενη ενιαία άδεια λειτουργίας, δεν έχει εκδοθεί ακόμη απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Η παράλειψη αυτή συνεπάγεται τη μη τήρηση επιταγών του άρθρου 24 του Συντάγματος για την προστασία του περιβάλλοντος.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Η χορήγηση άδειας λειτουργίας στους σταθμούς της ΔΕΗ να γίνεται με την έκδοση ατομικής διοικητικής πράξης για κάθε μονάδα ξεχωριστά, όπως άλλωστε προβλέπεται στην οικεία νομοθεσία, και όχι με νομοθετική ρύθμιση ενιαία για όλες τις μονάδες. Σε κάθε περίπτωση, πριν χορηγηθεί άδεια λειτουργίας πρέπει να έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι λειτουργίας για κάθε σταθμό, οι οποίοι πρέπει να συμβαδίζουν με τις επιταγές της κοινοτικής νομοθεσίας για τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές και τα όρια εκπομπής ρύπων των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΘΕΜΑ: *Καταβολή οικογενειακού επιδόματος σε τρίτα άτομα που ασκούν, με δικαστική απόφαση, την επιμέλεια ανηλίκων*

Εν όψει της συνταξιοδότησής του, παππούς ανήλικου κοριτσιού ο οποίος ασκεί, με δικαστική απόφαση, την επιμέλεια του παιδιού, απευθύνθηκε στη διοίκηση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για να πληροφορηθεί αν δικαιούται το επίδομα τέκνου. Μετά την αρνητική στάση του οργανισμού, ο ενδιαφερόμενος ζήτησε τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία του ΙΚΑ (άρθρο 29, παράγρ. 3 του ΑΝ 1846/1951, όπως ισχύει σήμερα) το επίδομα τέκνων το δικαιούνται οι φυσικοί ή οι θετοί γονείς. Ο ασφαλιστικός φορέας υποστήριξε ότι, εφόσον οι σχέσεις του τέκνου με τη φυσική οικογένεια παραμένουν αμετάβλητες κατά τη διάρκεια της επιμέλειας, δεν μπορεί να γίνεται λόγος για καταβολή επιδόματος οικογενειακών βαρών, με την έννοια του άρθρου 29, στον τρίτο που ασκεί την επιμέλεια. Ο Συνήγορος του Πολίτη διατύπωσε τη θέση ότι το επίδομα πρέπει να καταβάλλεται σε εκείνον που έχει αναλάβει με δικαστική απόφαση τη συντήρηση και την επιμέλεια του παιδιού. Η αντίθετη ερμηνεία, που αναγνωρίζει ως αποκλειστικούς δικαιούχους τους γονείς, φυσικούς ή θετούς, ακυρώνει στην πράξη τον σκοπό καταβολής των οικογενειακών επιδομάτων, ο οποίος, σε συνδυασμό με τις άλλες οικογενειακές παροχές, είναι η αντιμετώπιση των πραγματικών βαρών της ανατροφής των παιδιών. Επίσης, επισημάνθηκε ότι η υποχρέωση της διοίκησης να προστατεύει την οικογένεια και την παιδική ηλικία απορρέει από το Σύνταγμα (άρθρο 21, παράγρ. 1) και από τις σχετικές διατάξεις της ΔΣΔΠ (η οποία κυρώθηκε με τον Ν. 2101/1992, άρθρα 3, 20 και 26).

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Να χορηγούνται τα οικογενειακά επιδόματα στους ασφαλισμένους και τους συνταξιούχους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά το διάστημα που, με δικαστική απόφαση, ασκούν την επιμέλεια ανηλίκων, εφόσον συμβιώνουν με τους ανηλικούς και βαρύνονται με την ανατροφή τους. Η πρόταση αυτή θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε με την έκδοση εγκυκλίου είτε με την προσθήκη της παραπάνω πρόβλεψης στην παράγρ. 3 του άρθρου 29 του ΑΝ 1846/1951.

ΕΞΕΛΙΞΗ: Η πρόταση, η οποία αποτυπώθηκε σε πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη, δεν έγινε δεκτή από τη διοίκηση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

ΘΕΜΑ: Διαδικασία παραλαβής και εξέτασης αιτημάτων ασύλου

Ο Συνήγορος του Πολίτη διαμεσολαβεί, ήδη από το καλοκαίρι του 2003, για την επίλυση των σοβαρών προβλημάτων που σχετίζονται με την οργάνωση και την εφαρμογή της διεθνούς και της εθνικής νομοθεσίας για τους αιτούντες άσυλο στο Τμήμα Αλλοδαπών Αθηνών, κατά την παραλαβή και την εξέταση των αιτημάτων ασύλου. Η Αρχή έχει στόχο την εναρμόνιση των πρακτικών που εφαρμόζουν οι αστυνομικές αρχές με τις έννομες υποχρεώσεις τους και τη διαμεσολάβηση για την εξέταση των περίπου 50.000 εκκρεμών αιτήσεων και για την απρόσκοπτη παραλαβή όλων των νέων αιτημάτων.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

1. Η ενίσχυση του Τμήματος Αλλοδαπών Αθηνών με έκτακτο προσωπικό για ορισμένη μεταβατική περίοδο, το οποίο θα αναλάβει: α) να λαμβάνει αμέσως τα δακτυλικά αποτυπώματα όσων προσέρχονται για αρχική υποβολή ή για ανανέωση αιτήματος ασύλου, και β) να υποβοηθήσει τους βαθμοφόρους στη διενέργεια συνέντευξης, με σκοπό να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά το φαινόμενο κατάχρησης των διαδικασιών του ασύλου από τους αιτούντες.
2. Η απλοποίηση και η τυποποίηση της ταχύρρυθμης διαδικασίας, χωρίς έκπτωση των εγγυήσεων.
3. Η διενέργεια της συνέντευξης με βάση τις αναλυτικές κατευθυντήριες οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.
4. Η καθιέρωση απόλυτης σειράς προτεραιότητας για την παραλαβή του αιτήματος και, για την εξέταση του αιτήματος, μόνο κατ' εξαίρεση εφαρμογή των κοινωνικών κριτηρίων.

ΕΞΕΛΙΞΗ: Σε συνέχεια των παραπάνω προτάσεων, η μόνη οργανωτική αλλαγή που επήλθε ήταν η σύσταση ενός ενιαίου Τμήματος Ασύλου για όλη την Αττική, το οποίο υπάγεται απευθείας στην Υποδιεύθυνση Αλλοδαπών, και η απεξάρτησή του από τα κατά τόπους τμήματα αλλοδαπών.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΘΕΜΑ 1: Αστική ευθύνη του κράτους από νόμιμες ζημιογόνες ενέργειες των οργάνων του. Από τα άρθρα 104 και 105 του ΕισΝΑΚ προκύπτει ότι δεν γεννάται υποχρέωση του δημοσίου προς αποζημίωση σε περιπτώσεις νόμιμων ζημιογόνων πράξεων των οργάνων του. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη νομολογία, η καταδίωξη ληστών και η χρήση από τους αστυνομικούς των υπηρεσιακών τους περιστερόφων για την ανταπόδοση πυροβολισμών δεν γεννά υποχρέωση αποζημίωσης εις βάρος του δημοσίου (ΔεφΑθ 1960/1993). Έτσι όμως υφίσταται μόνος του ένας πολίτης τις αντανάκλαστικές δυσμενείς συνέπειες της κρατικής ζημιογόνου δράσης, υποκείμενος κατ' αυτόν τον τρόπο σε ειδική θυσία, χάριν του δημόσιου συμφέροντος, για την οποία δεν αποζημιώνεται. Αντίθετα, η πρόβλεψη κάποιας συμμετοχής του δημοσίου (όταν μάλιστα δεν είναι δυνατόν να αποζημιωθεί ο πολίτης από αλλού) τελεί σε αρμονία με την αρχή της ισότητας ενώπιον των δημοσίων βάρων.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Η προσθήκη στο άρθρο 104 του ΕισΝΑΚ δεύτερης παραγράφου, με την οποία να ορίζεται ότι «η εύλογη αποζημίωση της ανυπαίτου καταστάσεως ανάγκης οφείλεται από το δημόσιο και σε κάθε περίπτωση ατομικής ζημίας τρίτου, χωρίς πταίσμα αυτού, από ενέργειες των οργάνων του δημοσίου κατά την υπηρεσία τους. Αρμόδια για τον καθορισμό της απο-

ζημιώσεως είναι η προϊσταμένη του οργάνου που προκάλεσε τη ζημία αρχή, επιφυλάσσομένης της δυνατότητας του τρίτου να προσφύγει γι' αυτό στα δικαστήρια».

ΘΕΜΑ 2: *Απαγόρευση της σωματικής τιμωρίας*

Σύμφωνα με τις νεότερες παιδαγωγικές αντιλήψεις και τα ερευνητικά δεδομένα, η σωματική τιμωρία, η πράξη δηλαδή επιβολής πόνου ή σωματικής δυσφορίας σε ανήλικο με σκοπό τον σωφρονισμό ή τον έλεγχο της συμπεριφοράς του, έχει δυσμενείς επιδράσεις στην αγωγή του παιδιού. Στη χώρα μας, η σωματική τιμωρία έχει απαγορευτεί στον χώρο της ΠΕ και της ΔΕ με ρητή πρόβλεψη.

Ωστόσο, όσον αφορά στον χώρο της οικογένειας, η διάταξη του άρθρου 1518 του ΑΚ δεν εξαιρεί ρητά τη σωματική τιμωρία από τα σωφρονιστικά μέτρα που επιτρέπεται να επιβάλλουν οι γονείς στα παιδιά τους για τη διαπαιδαγώγησή τους, με αποτέλεσμα στην πράξη τα όρια μεταξύ του επιτρεπτού σωφρονισμού και της υπερβολικής βίας να είναι δυσδιάκριτα. Επισημαίνεται δε ότι αντίστοιχη πρόβλεψη θα πρέπει να εισαχθεί και στην οικεία νομοθεσία που διέπει τους χώρους φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Η τροποποίηση του άρθρου 1518 του Αστικού Κώδικα ώστε να καθίσταται σαφές ότι οι πράξεις σωματικής τιμωρίας δεν περιλαμβάνονται στα επιτρεπτά σωφρονιστικά μέτρα. Έτσι, η επιλογή της μεθόδου για τον τρόπο ανατροφής του ανήλικου ανήκει στον γονέα, ωστόσο η επιλογή αυτή έχει ως όρο και προϋπόθεση να μην προσβάλλονται θεμελιώδη δικαιώματα του παιδιού, όπως η αξιοπρέπεια και η σωματική του ακεραιότητα. Υπογραμμίζεται ότι στόχος της ρύθμισης δεν είναι η δίωξη και η τιμωρία των γονέων και των επαγγελματιών που ασχολούνται με παιδιά, αλλά η παροχή βοήθειας και η υποστήριξή τους στην αλλαγή των παιδαγωγικών αντιλήψεων, με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον των παιδιών, και η εδραίωση της θέσης ότι η σωματική τιμωρία θίγει σε κάθε περίπτωση την αξιοπρέπεια των παιδιών.

ΕΞΕΛΙΞΗ: Ο Συνήγορος του Πολίτη συμμετείχε στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή που προετοίμασε νομοσχέδιο για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας. Στο νομοσχέδιο ελήφθησαν υπόψη οι προτάσεις της Αρχής. Μεταξύ άλλων, περιελήφθη διάταξη που καθιστά σαφές ότι η σωματική τιμωρία δεν περιλαμβάνεται στα επιτρεπτά σωφρονιστικά μέτρα των γονέων προς τα παιδιά στο πλαίσιο της ανατροφής τους, και επισύρει τις συνέπειες του άρθρου 1532 του ΑΚ. Στο νομοσχέδιο που παρέδωσε σε δημόσια διαβούλευση ο Υπουργός Δικαιοσύνης προτιμήθηκε ο όρος «σωματική βία» αντί του όρου «σωματική τιμωρία».

Επιπλέον, συγκροτήθηκε επίσημα το «Δίκτυο για την πρόληψη και κατάργηση της σωματικής τιμωρίας», το οποίο έχει σκοπό την εδραίωση της παραπάνω αντίληψης στην κοινή γνώμη.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ 1: *Κατά προτεραιότητα διορισμός στο δημόσιο όσων πάσχουν από μεσογειακή αναιμία*

Με αφορμή την εξέταση υπόθεσης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε ότι η μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία δεν περιλαμβάνεται στις ασθένειες οι οποίες, με βάση τις διατάξεις του Ν. 3149/2003 και του Ν. 1894/1990, δικαιολογούν τον κατά προτεραιότητα διορισμό στο δημόσιο όσων πάσχουν από μεσογειακή αναιμία.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Να περιληφθεί και η συγκεκριμένη μορφή μεσογειακής αναιμίας στις διατάξεις που προβλέπουν τον κατά προτεραιότητα διορισμό των πάσχοντων από μεσογειακή αναιμία.

ΕΞΕΛΙΞΗ: Το ΥΠΕΠΘ, ύστερα από πρόταση της Αρχής, υπέβαλε σχετικό ερώτημα στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το οποίο, με το αρ. Υ1/ΓΠ/οικ2348/10.1.05 έγγραφό του πληροφόρησε το ΥΠΕΠΘ ότι ύστερα από γνωμοδότηση της εκτελεστικής επιτροπής του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας και τη σύμφωνη γνώμη της πολιτικής ηγεσίας του υπουργείου, οι πάσχοντες από μικροδρεπανοκυτταρική (και δρεπανοκυτταρική) αναιμία μπορούν να υπαχθούν στις διατάξεις που ισχύουν για τους πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία. Επίσης, το Υπουργείο Παιδείας, με το αρ. Φ.361.1/477, 513/44133, 49938/δ1/6.9.05 έγγραφό του ενημέρωσε τον Συνήγορο του Πολίτη ότι το θέμα θα αντιμετωπιστεί με προσεχείς νομοθετικές ρυθμίσεις.

ΘΕΜΑ 2: Αναγνώριση τίτλων σπουδών ανώτερων σχολών του εξωτερικού ως ισότιμων προς τίτλους σπουδών ανώτερων σχολών της Ελλάδας

Με τη διάταξη του άρθρου 19 του Ν. 3328/2005 καταργήθηκε, μεταξύ άλλων φορέων, το Ινστιτούτο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΙΤΕ), στο οποίο είχε χορηγηθεί η αρμοδιότητα (με βάση τις διατάξεις της παραγρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 1404/1983) να προβαίνει στην αναγνώριση τίτλων σπουδών που χορηγούνται από ανώτερες σχολές του εξωτερικού ως ισότιμων ή και αντίστοιχων με τίτλους σπουδών που χορηγούν τα ΤΕΙ της χώρας. Η απουσία αρμόδιου φορέα να προβαίνει σε σχετικές πράξεις αναγνώρισης ισοτιμίας και να χορηγεί βαθμολογική αντιστοιχία προς την ελληνική δεκαδική κλίμακα για τίτλους σπουδών της αλλοδαπής οι οποίοι έχουν αναγνωρισθεί στο παρελθόν από το ΙΤΕ ως ισότιμοι προς τους απονεμόμενους από ανώτερες σχολές της Ελλάδας, οδήγησε την Αρχή στη σύνταξη πορίσματος, το οποίο τέθηκε υπόψη της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Να ληφθεί μέριμνα προκειμένου να αντιμετωπιστεί άμεσα το υπάρχον ρυθμιστικό κενό, το οποίο έχει προκαλέσει, μεταξύ άλλων, ζήτημα άνισης μεταχείρισης των πολιτών.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΘΕΜΑ 1: Λογισμικό σύστημα λειτουργίας των ΚΕΠ περιοχής Δήμου Αθηναίων

Κατά τη διερεύνηση σχετικής υπόθεσης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε ότι επτά ΚΕΠ του Δήμου Αθηναίων χρησιμοποιούν το λογισμικό σύστημα που φέρει την ονομασία «Θησέας», το οποίο είναι διαφορετικό από το λογισμικό σύστημα «Αριάδνη», το οποίο χρησιμοποιούν τα υπόλοιπα ΚΕΠ της χώρας.

Η ύπαρξη δύο διαφορετικών λογισμικών συστημάτων συνεπάγεται, όπως τουλάχιστον συνέβη στην περίπτωση του προσφεύγοντος πολίτη, τη διαφοροποίηση των διαδικασιών που εφαρμόζουν οι δύο κατηγορίες των ΚΕΠ της χώρας κατά την παροχή διοικητικών πληροφοριών και κατά τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων των πολιτών. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν έχει διαμορφώσει, από τη μεμονωμένη υπόθεση του πολίτη, άποψη για τον βαθμό διαφοροποίησης των εν λόγω διοικητικών πληροφοριών.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Να γίνεται σαφές στους επισκέπτες της αρχικής-κεντρικής ιστοσελίδας των ΚΕΠ ότι οι

πληροφορίες που παρέχονται στο Διαδίκτυο για τη λειτουργία των ΚΕΠ αφορούν στο σύνολο των ΚΕΠ της χώρας, τα οποία εφαρμόζουν το σύστημα «Αριάδνη», εκτός από τα επτά ΚΕΠ του Δήμου Αθηναίων, τα οποία εφαρμόζουν το σύστημα «Θησέας».

ΘΕΜΑ 2: Διοικητική υποστήριξη της λειτουργίας του Δασαρχείου Πεντέλης

Το Δασαρχείο Πεντέλης έχει την ευθύνη μιας εξαιρετικά κρίσιμης, από οικιστική, οικολογική και οικονομική σκοπιά, περιοχής, τα όρια της οποίας εκτείνονται στο μεγαλύτερο μέρος της Ανατολικής Αττικής και σε μικρό μέρος του λεκανοπεδίου των Αθηνών. Στην αρμοδιότητα του δασαρχείου ανήκει επίσης η διαχείριση δύο σημαντικών ορεινών όγκων, της Πεντέλης και του Υμηττού. Το σημαντικότερο πρόβλημα κακοδιοίκησης που έχει εντοπίσει ο Συνήγορος του Πολίτη είναι η μεγάλη καθυστέρηση με την οποία το δασαρχείο απαντά εγγράφως στους πολίτες αλλά και στην Αρχή. Ωστόσο, ύστερα από πρόσφατη σύσκεψη κλιμακίου επιστημόνων της Αρχής με τον Δασάρχη Πεντέλης και μέλη του επιστημονικού προσωπικού της υπηρεσίας, προέκυψε ότι οι καθυστερήσεις οφείλονται οπωσδήποτε και στην ελλιπή στελέχωση της υπηρεσίας, καθώς και στην ελλιπέστατη υλικοτεχνική υποδομή της, δεδομένου του τεράστιου αριθμού των αιτήσεων των πολιτών προς το δασαρχείο, αλλά και άλλων υποθέσεων (απαντήσεις προς το ΣτΕ, το ΝΣΚ και τις εισαγγελικές αρχές, αιτήσεις δήμων για ηλεκτροδότηση αυθαιρέτων σύμφωνα με την ΥΑ 1208/2004 κ.ά.). Είναι χαρακτηριστικό ότι το δασαρχείο δεν διαθέτει ηλεκτρονικό αρχείο και ηλεκτρονικό πρωτόκολλο για την καταχώριση των πράξεων της υπηρεσίας, καθώς και των περιοχών που εποπτεύει, με αποτέλεσμα, λ.χ., να υπάρχει κίνδυνος να εκδοθούν πολλαπλές πράξεις χαρακτηρισμού για την ίδια έκταση. Είναι προφανές ότι λόγω του όγκου των υποθέσεων έρχεται σε δεύτερη μοίρα το κατ' εξοχήν έργο διαχείρισης και προστασίας των δασικών εκτάσεων και των δασών της περιοχής (κήρυξη εκτάσεων ως αναδασωτέων, φύλαξη αναδασωτέων περιοχών, εκτέλεση δασοπονικών έργων κ.ά.). Επίσης, συνακόλουθο των προβλημάτων αυτών είναι η έντονη δυσφορία των ενδιαφερόμενων πολιτών, οι οποίοι υφίστανται βλάβη στην περιουσία τους. Συχνό είναι, τέλος, και το φαινόμενο των καθυστερήσεων ή των ματαιώσεων στην πραγματοποίηση επενδύσεων. Επομένως, οι συνέπειες στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και στην απολαβή του δικαιώματος στην ιδιοκτησία και την οικονομική ελευθερία είναι σοβαρές. Πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι το υφιστάμενο καθεστώς ευνοεί αυθαίρετες και παράνομες ενέργειες, όπως την καταπάτηση προστατευόμενων περιοχών, τη δημιουργία νέων αυθαιρέτων, αλλά και γενικότερα την ανάπτυξη φαινομένων διαφθοράς.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

1. Να καλυφθούν άμεσα οι κενές θέσεις προσωπικού του δασαρχείου, με μέριμνα της Περιφέρειας Αττικής, και να καταβληθεί προσπάθεια για την περαιτέρω αύξηση του αριθμού των δασολόγων, δασοπόνων και δασοφυλάκων του δασαρχείου.
2. Η άμεση εγκατάσταση ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου για την καταχώριση των αιτήσεων των πολιτών και γενικά των υποθέσεων που ερευνά και χειρίζεται το δασαρχείο.
3. Η άμεση δημιουργία ηλεκτρονικού αρχείου στο οποίο θα καταχωρίζονται οι χάρτες, οι πράξεις χαρακτηρισμού, οι πράξεις κήρυξης εκτάσεων ως αναδασωτέων, τα πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής και επιβολής ειδικής αποζημίωσης και κάθε άλλη διοικητική πράξη που εκδίδει η υπηρεσία.
4. Η μέριμνα για την προμήθεια κατάλληλων επιστημονικών οργάνων, όπως είναι οι έγχορμοι ορθοφωτοχάρτες κ.λπ.

ΘΕΜΑ 3: Κώλυμα διορισμού στο δημόσιο λόγω ποινικής καταδίκης

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο σχετικής συνεργασίας του με το ΑΣΕΠ, και χωρίς να υπεισέλθει, λόγω αποκλειστικής αρμοδιότητας της ανεξάρτητης αυτής αρχής, στη διερεύνηση συγκεκριμένης υπόθεσης, εξέτασε το ζήτημα του κωλύματος διορισμού στο δημόσιο λόγω ποινικής καταδίκης.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Η επανεξέταση του κωλύματος διορισμού λόγω ποινικής καταδίκης, στην κατεύθυνση εναρμόνισης της κείμενης νομοθεσίας με την ανάγκη κοινωνικής ένταξης των αποφυλακισμένων.

ΕΞΕΛΙΞΗ: Το ΥΠΕΣΔΔΑ ανταποκρίθηκε στην παραπάνω πρόταση, ενημερώνοντας τον Συνήγορο του Πολίτη ότι το θέμα της επανεξέτασης του άρθρου 8 του Υπαλληλικού Κώδικα θα ληφθεί υπόψη κατά την αναθεώρηση των διατάξεων του κώδικα αυτού.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΘΕΜΑ 1: Άδειες οδήγησης των ομογενών από την Τουρκία

Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό καθεστώς (παράγρ. γ του άρθρου 2 του ΠΔ 458/1984), δεν παρέχεται η δυνατότητα σε ομογενείς από την Τουρκία να αποκτήσουν άδεια ΕΔΧ επειδή δεν έχουν την ελληνική υπηκοότητα. Ο Συνήγορος του Πολίτη διατύπωσε την άποψη ότι η διατήρηση της τουρκικής υπηκοότητας και η αντίστοιχη μη κτήση της ελληνικής δεν αποτελεί κώλυμα, καθώς υπάρχουν και άλλες ειδικές ρυθμίσεις για τους ομογενείς αυτούς, δυνάμει των οποίων χορηγούνται σε αυτούς, σε σοβαρότερα ζητήματα, ίδια δικαιώματα με όσους έχουν την ελληνική υπηκοότητα, όπως είναι για παράδειγμα οι διατάξεις του ΝΔ 3832/1958 και της ΠΥΣ 165/1963, σύμφωνα με τις οποίες οι εν λόγω ομογενείς μπορούν να διοριστούν σε υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης της χώρας.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Η τροποποίηση των σχετικών διατάξεων, έτσι ώστε να επιτρέπεται στους ομογενείς από την Τουρκία να αποκτούν την προαναφερθείσα άδεια.

ΘΕΜΑ 2: Διαγραφή οχημάτων λόγω κλοπής

Στον Συνήγορο του Πολίτη έχει τεθεί το ζήτημα της διαδικασίας οριστικής διαγραφής οχημάτων που έχουν κλαπεί. Οι πολίτες, μετά την κλοπή των οχημάτων τους, απευθύνονται τόσο στις ΔΟΥ όσο και στις διευθύνσεις Μεταφορών και Επικοινωνιών, και υποβάλλοντας βεβαίωση της αστυνομικής αρχής ζητούν τη ρύθμιση του ζητήματος της διαγραφής του οχήματός τους λόγω κλοπής.

Οι αρμόδιες ΔΟΥ απαλλάσσουν τους πολίτες από την καταβολή των τελών κυκλοφορίας, όμως το Κέντρο Πληροφορικής του Υπουργείου Οικονομικών καταχωρίζει το όχημα με τον χαρακτηρισμό «σε ακινοσία». Ο χαρακτηρισμός αυτός αφενός δεν αποδίδει την πραγματική κατάσταση του οχήματος και αφετέρου δεν παρέχει την ακριβή αιτιολογία για την απαλλαγή από την καταβολή των τελών κυκλοφορίας. Οι αρμόδιες διευθύνσεις Μεταφορών και Επικοινωνιών απαντούν στους πολίτες ότι το αίτημα της οριστικής διαγραφής του οχήματός τους δεν μπορεί να ικανοποιηθεί, καθώς η ισχύουσα νομοθεσία δεν ορίζει διαδικασία διαγραφής των κλαπέντων οχημάτων. Υποδεικνύεται δε ως λύση στους πολίτες η υποβολή δήλωσης απώλειας των πινακίδων κυκλοφορίας, έτσι ώστε να προχωρήσει η διαδικασία διαγραφής του οχήματος. Η λύση αυτή δεν γίνεται αποδεκτή από τους πολίτες, οι οποίοι ευλόγως δεν επιθυμούν να υποβάλουν ψευδή υπεύθυνη δήλωση.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Ο Συνήγορος του Πολίτη επισήμανε στη Γενική Διεύθυνση Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών την ανάγκη κάλυψης του νομοθετικού κενού με τη θέσπιση συγκεκριμένης διάταξης, η οποία να ορίζει τη δυνατότητα και τη διαδικασία διαγραφής των κλαπέντων οχημάτων. Η Γενική Διεύθυνση Μεταφορών απέστειλε σχετικό έγγραφο στη Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης του ίδιου υπουργείου, προτείνοντας να καθορίσουν οι αρμόδιες διευθύνσεις Οργάνωσης και Πληροφορικής και Επιβατικών Μεταφορών αφενός τη διαδικασία καταγραφής των οχημάτων που έχουν κλαπεί στο ηλεκτρονικό αρχείο του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών και αφετέρου τα δικαιολογητικά που απαιτείται να υποβάλλονται από τους ενδιαφερομένους.

ΘΕΜΑ 3: *Επανάκτηση της άδειας οδήγησης από απεξαρτημένα άτομα μετά την έκταση στερητικής της ελευθερίας ποινής*

Μετά την έκταση της στερητικής της ελευθερίας ποινής δεν είναι δυνατή η επανάκτηση της αφαιρεθείσας άδειας οδήγησης, καθώς η σχετική νομοθεσία (ΥΑ 47919/5195, ΦΕΚ Β' 1205/2003) δεν προβλέπει την άμεση επαναχορήγηση της άδειας και επιπλέον απαιτεί πιστοποιητικό ότι ο ενδιαφερόμενος «δεν έχει απασχολήσει τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές».

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

1. Η αντικατάσταση της βεβαίωσης ολοκλήρωσης του προγράμματος απεξάρτησης από αντίστοιχη βεβαίωση περί μη εξάρτησης.
2. Η έκδοση βεβαίωσης ότι δεν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη εις βάρος του αιτούντος για σχετικό με ναρκωτικά αδίκημα.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ – ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ – ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΘΕΜΑ: *Τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων*

Τα προβλήματα που αφορούν στο ζήτημα των διαφημιστικών πινακίδων σχετίζονται με τα παρακάτω:

- Κατακερματισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ διαφορετικών φορέων (δήμοι, Περιφέρεια, ΥΠΕΧΩΔΕ) για ζητήματα που αφορούν στην τοποθέτηση των πινακίδων και την επιβολή προστίμων, καθώς και στο ύψος των προστίμων σε περίπτωση παραβίασης της νομοθεσίας.
- Δεν διαπιστώνεται εύκολα στην πράξη το όριο της περιοχής απόλυτης απαγόρευσης τοποθέτησης πινακίδων δίπλα στις εθνικές οδούς, στις επαρχιακές οδούς και στους αυτοκινητόδρομους, προκειμένου κατ' επέκταση να προσδιοριστεί με σαφήνεια ο αρμόδιος φορέας επιβολής του σχετικού προστίμου.
- Δεν έχει καθοριστεί η αρμοδιότητα για τη διενέργεια αυτοψίας και την εισήγηση για επιβολή προστίμου και καθαίρεσης σε συγκεκριμένη διεύθυνση ή σε τμήμα της Περιφέρειας ή του ΥΠΕΧΩΔΕ αντίστοιχα. Συνέπεια αυτού είναι ότι δεν επιβάλλονται πρόστιμα και δεν απομακρύνονται οι παράνομες πινακίδες.
- Στις εκτός σχεδίου περιοχές δεν λαμβάνεται υπόψη η περιβαλλοντική επιβάρυνση από την τοποθέτηση των πινακίδων.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Η τροποποίηση και η συμπλήρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και του Ν. 2946/2001

για την υπαίθρια διαφήμιση, η οποία, στα βασικά της σημεία, πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

Άρθρο 11 του ΚΟΚ

Περίπτωση α: Να θεοπιστεί η πλήρης απαγόρευση τοποθέτησης διαφημιστικών πινακίδων σε εκτός σχεδίου περιοχές. Σε περίπτωση που υπάρχουν εμπορικές ή άλλες δραστηριότητες σε εκτός σχεδίου περιοχές, τότε η διαφημιστική πινακίδα, η οποία συνδέεται με τις δραστηριότητες αυτές, δεν πρέπει να είναι ορατή από τους χρήστες της οδού.

Περίπτωση β: (όταν θεσπίζονται όρια από οδούς) Να απαγορευτεί η τοποθέτηση επιγραφών ή διαφημίσεων ή η εγκατάσταση οποιασδήποτε πινακίδας, αφίσας, διαγράμμισης ή συσκευής σε θέση ή κατά τρόπο που θα μπορούσε να έχει οποιεσδήποτε αρνητικές επιπτώσεις στους χρήστες της οδού ή να επηρεάσει με οποιοδήποτε τρόπο την κυκλοφορία, ειδικά στις εκτός σχεδίου πόλεως περιοχές και σε ζώνη μέχρι 200 μέτρα από την άκρη του ερείσματος της οδού και από τις δυο πλευρές των οδών αυτών. Για την εγκατάσταση πινακίδων έξω από τη ζώνη αυτή απαιτείται σύμφωνη γνώμη του φορέα διαχείρισης της οδού ή της υπηρεσίας που συνέταξε ή ενέκρινε τη μελέτη της οδού ή είναι αρμόδια για τη συντήρησή της.

Διοικητικές κυρώσεις και καθαίρεση των πινακίδων

Θα ήταν ενδεδειγμένο να μην υπάρχει διάσπαση των αρμοδιοτήτων και να ανήκουν όλες οι αρμοδιότητες σε έναν φορέα, π.χ. στους δήμους. Στην περίπτωση που παραμένουν οι αρμοδιότητες στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στο ΥΠΕΧΩΔΕ, για τις αποφάσεις καθαίρεσης της Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας θα πρέπει να καθοριστεί ποια διεύθυνση ή ποιο τμήμα της Περιφέρειας ή του ΥΠΕΧΩΔΕ είναι αρμόδιο για τη διενέργεια αυτοψίας και την εισήγηση για το ύψος και την επιβολή προστίμου, για την κίνηση της διαδικασίας είσπραξής του, καθώς και για τον καθορισμό του κόστους καθαίρεσης.

Άρθρο 8 του Ν. 2946/2001

Εφόσον οι κατασκευές για την τοποθέτηση των διαφημιστικών πινακίδων δεν πληρούν τις προδιαγραφές των αντίστοιχων ΚΥΑ, και ιδίως όταν παραβιάζουν τους όρους δόμησης της περιοχής, να θεωρούνται αυθαίρετες και να επιβάλλονται παράλληλα τα πρόστιμα περί αυθαίρετων κατασκευών.

Σε ό,τι αφορά τα πρόστιμα, εκτός από το πρόστιμο για την παράνομη τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων, να επιβάλλεται και πρόστιμο διατήρησης, αν η πινακίδα δεν απομακρυνθεί μέσα σε διάστημα 15 ημερών από τη διαπίστωση της παράβασης και την επιβολή του πρώτου προστίμου. Το ύψος του προστίμου διατήρησης δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το ημερήσιο κόστος μιας διαφήμισης. Για τον υπολογισμό του να συνεκτιμώνται:

- α. το μέγεθος, το ύψος και η θέση των πλαισίων σε σχέση με την οδό και την οριζοντιογραφία της (π.χ. στροφές),
- β. ο αριθμός των παράνομα τοποθετημένων διαφημιστικών πλαισίων, από την ίδια εταιρεία μέσα στα διοικητικά όρια ενός δήμου,
- γ. ο αριθμός των διαφημίσεων μέσα σε ένα πλαίσιο, και
- δ. η παράνομη τοποθέτηση άλλων διαφημιστικών πλαισίων, παρά την επιβολή προστίμων ή άλλων κυρώσεων, μέσα σε διάστημα πενταετίας στα διοικητικά όρια ενός δήμου.

Άρθρο 9 του Ν. 2946/2001

Όταν δεν είναι δυνατή η κοινοποίηση της απόφασης στον διαφημιστή, να κοινοποιείται μόνο στον διαφημιζόμενο και τον ιδιοκτήτη. Στην περίπτωση που δεν είναι δυνατή η κοινοποίηση της απόφασης στον διαφημιζόμενο ή/και στον ιδιοκτήτη, τότε η απόφαση να αναρτάται στο δημοτικό κατάστημα για 10 ημέρες ή να δημοσιεύεται σε δύο ημερήσιες εφημερίδες της πόλης. Μετά την παρέλευση 10 ημερών από την ανάρτηση ή τη δημοσίευση να υλοποιείται η καθαίρεση χωρίς άλλη διαδικασία.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΘΕΜΑ: Καθορισμός των ζωνών αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού

Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, για τον καθορισμό των ζωνών αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού, του οποίου επίκειται η αναθεώρηση, η πράξη ορισμού του αιγιαλού δεν είναι συστατική αλλά διαπιστωτική. Η διοίκηση εν προκειμένω περιορίζεται στο να διαπιστώσει μια υφιστάμενη πραγματική κατάσταση (τη μέγιστη αλλά συνήθη αναρρίχηση του κυματισμού) και να προβαίνει σε αιτιολογημένη κρίση. Τα μέσα όμως που χρησιμοποιεί η διοίκηση για τον σχηματισμό της κρίσης αυτής δεν καθορίζονται από τη νομοθεσία ούτε δίνονται οι κατάλληλες κατευθύνσεις για τη διαδικασία με την οποία μπορούν αυτά να περιέλθουν σε γνώση της αρμόδιας επιτροπής. Στην πράξη, ο συνήθης τρόπος προσδιορισμού του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού είναι με αυτοψία των μελών της επιτροπής, χωρίς όμως τα μέλη να δεσμεύονται να χρησιμοποιήσουν, έστω και κατ' ελάχιστον, συγκεκριμένες τεχνικές και επιστημονικές μεθόδους, οι οποίες να αποδεικνύουν την επιστημονική τεκμηρίωση της απόφασής τους.

Η πρακτική αυτή οδηγεί σε συνεχείς αμφισβητήσεις των ορίων του αιγιαλού, κυρίως από ιδιώτες. Είναι σύννητες να προσκομίζονται από αυτούς επιστημονικές μελέτες στο στάδιο της δικαστικής διεκδίκησης και να λαμβάνονται υπόψη από το δικαστήριο. Φαίνεται έτσι να μετακυλιέται η ευθύνη από τη διοίκηση (τον φυσικό φορέα καθορισμού) στους ενδιαφερόμενους πολίτες.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Η σωστή και ολοκληρωμένη ενημέρωση των επιτροπών για τον καθορισμό αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού του άρθρου 3 του Ν. 2971/2001, με επιστημονικά τεκμηριωμένα στοιχεία για όλα τα φαινόμενα που επιδρούν στη διαμόρφωση της ζώνης του αιγιαλού αλλά και του παλαιού αιγιαλού στις παράκτιες περιοχές.

Η τεκμηρίωση αυτή είναι δυνατόν να επιτευχθεί μόνον ύστερα από ολοκληρωμένη επιστημονική έρευνα, που θα τίθεται υπόψη της αρμόδιας επιτροπής με τη μορφή τεχνικής μελέτης, η οποία θα καταλήγει σε συγκεκριμένα και σαφή συμπεράσματα, καθώς και σε ολοκληρωμένη πρόταση, πλήρως αιτιολογημένη, σχετικά με την εκτιμώμενη αναρρίχηση του κυματισμού επί της ακτής, το όριο του αιγιαλού ή και τη θέση του παλαιού αιγιαλού κατά το 1884 ή και παλαιότερα, υπό τις συνθήκες που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία.

Η μελέτη αυτή μπορεί να συνταχθεί με μέριμνα της αρμόδιας επιτροπής, εφόσον η διαδικασία καθορισμού κινήθηκε αυτεπάγγελα από τη διοίκηση ή με πρωτοβουλία ιδιώτη, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ. Εφόσον συνταχθεί με πρωτοβουλία ιδιώτη, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ και τεθεί εμπρόθεσμα υπόψη της επιτροπής, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό του αιγιαλού της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού. Επίσης, η αποδοχή ή η απόρριψή της από την επιτροπή θα πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΘΕΜΑ: Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις σε σχέση με τον ορισμό του βασικού οδικού δικτύου

Το βασικό οδικό δίκτυο ορίζεται ως το δίκτυο γύρω από το οποίο υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις για τις χρήσεις γης. Περιλαμβάνει τους περισσότερους κύριους οδικούς άξονες των μεγάλων δήμων της χώρας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Λάρισα και Πάτρα). Οι κυκλοφοριακές ρυθμίσεις σε αυτό γίνονται ύστερα από πρόταση του ΥΠΕΧΩΔΕ, την οποία επικυρώνουν οι κατά τόπους αστυνομικές διευθύνσεις (άρθρο 9, παράγρ. 10, εδάφιο β΄

του Ν. 2503/1997). Αφότου τέθηκε σε ισχύ ο νέος ΚΟΚ (Ν. 2696/1999), η αρμοδιότητα για τις κυκλοφοριακές ρυθμίσεις περιήλθε στους ΟΤΑ, με τρεις εξαιρέσεις, όπου την αρμοδιότητα συνεχίζει να έχει το ΥΠΕΧΩΔΕ. Μια από τις τρεις αυτές εξαιρέσεις αναφέρεται στις οδούς «... σε κατοικημένες περιοχές που θα χαρακτηριστούν με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων...». Πέρα από το γεγονός ότι αυτός ο χαρακτηρισμός δεν έχει ακόμη γίνει, η διάταξη εξάλειψε κάθε αναφορά στο βασικό οδικό δίκτυο, με αποτέλεσμα το σύνολο σχεδόν των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων (με εξαίρεση τις εθνικές οδούς) να ορίζεται από τους ΟΤΑ. Οι ΟΤΑ όμως αποφασίζουν με τοπικά κριτήρια και συμφέροντα, χωρίς να έχουν συνολική εικόνα της κυκλοφοριακής κατάστασης στα μεγάλα αστικά κέντρα. Οι κύριοι οδικοί άξονες ενός δήμου, όμως, επηρεάζουν και επιβαρύνουν σημαντικά την κυκλοφορία και σε άλλους δήμους. Η ενιαία αντιμετώπιση του θέματος στα μητροπολιτικά συγκροτήματα είναι επιβεβλημένη.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Τόσο ο καθορισμός του βασικού οδικού δικτύου όσο και οι κυκλοφοριακές ρυθμίσεις σε αυτό να συμπεριλαμβάνονται στην ίδια απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, ύστερα από σχετικές μελέτες των αρμόδιων υπηρεσιών της Περιφέρειας. Στην απόφαση για τις κυκλοφοριακές ρυθμίσεις του βασικού οδικού δικτύου να συμπεριλαμβάνονται και οι κυκλοφοριακές ρυθμίσεις των παρακαμπτήριων οδών που το επηρεάζουν, εκτός εάν ορίζονται ρητά οι παρακαμπτήριες οδοί, η ρύθμιση των οποίων γίνεται από τους δήμους έπειτα από σύμφωνη γνώμη της Περιφέρειας. Η ρύθμιση για τις οδούς που αποτελούν όριο μεταξύ δήμων ή κοινοτήτων και δεν συμπεριλαμβάνονται στο βασικό οδικό δίκτυο να γίνεται με απόφαση των δημοτικών συμβουλίων των όμορων δήμων ή κοινοτήτων, με βάση μελέτη που έχει εκπονηθεί ή εγκριθεί από κοινού από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες των ΟΤΑ και, στην περίπτωση που αυτές δεν υφίστανται, από την Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων της οικείας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, πρέπει παράλληλα να περιληφθεί ο εξής ορισμός του βασικού οδικού δικτύου στον ΚΟΚ:

Το βασικό οδικό δίκτυο περιλαμβάνει τις οδούς ενός μητροπολιτικού συγκροτήματος (ΟΤΑ που αποτελούν ενιαίο πολεοδομικό συγκρότημα), οι οποίες φέρουν ή πρόκειται, με βάση προτεινόμενη μελέτη, να φέρουν τον κύριο κυκλοφοριακό φόρτο του συγκροτήματος, ανεξάρτητα από τα γεωμετρικά ή τα άλλα χαρακτηριστικά των οδών.

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ μπορεί να εξειδικευθούν περισσότερο τα κριτήρια ένταξης μιας οδού στο βασικό οδικό δίκτυο ή να συμπεριληφθούν και άλλα. Η απόφαση αυτή μπορεί να αφορά σε όλα τα μητροπολιτικά συγκροτήματα ή σε συγκεκριμένο μητροπολιτικό συγκρότημα.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΘΕΜΑ: Δαπάνη για τη διενέργεια εργασιών αποκατάστασης σε διατηρητέο κτίριο

Τα κτίρια που έχουν χαρακτηριστεί διατηρητέα αποτελούν κομμάτι της νεότερης και σύγχρονης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της χώρας. Η δαπάνη για τη συντήρηση ή την αποκατάστασή τους βαρύνει κατ' αρχήν τους ιδιοκτήτες τους (άρθρο 11, παράγρ. 2 του Ν. 3028/2002), όμως η νομοθεσία προβλέπει και αποκλίσεις από τον βασικό αυτόν κανόνα, κυρίως στις διατάξεις των άρθρων 40, παράγρ. 2 και 41, παράγρ. 3 του Ν. 3028/2002 και υπό τις προϋποθέσεις που τίθενται στις εν λόγω διατάξεις. Οι αποκλίσεις αυτές, για την περίπτωση οικονομικής αδυναμίας του κυρίως βαρυνομένου, καθιστούν αναγκαίο είτε να

εφαρμοστούν συγκεκριμένες υπάρχουσες ρυθμίσεις είτε να εκδοθεί το προβλεπόμενο με νόμο προεδρικό διάταγμα.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Η συγκεκριμένη πρόβλεψη της δυνατότητας, υπό προϋποθέσεις, να αναλαμβάνει το οικονομικό βάρος της αποκατάστασης διατηρητέων κτιρίων το δημόσιο ή άλλοι αρμόδιοι φορείς, στο πλαίσιο της συμμόρφωσης προς τη νομολογιακά αποτυπωμένη [ενδεικτικά, ΣτΕ 1097/1987 (Ολομέλεια) και ΣτΕ 361/1988] εκδίλωση της υποχρέωσης του κράτους για την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος (άρθρο 24 του Συντάγματος). Η δυνατότητα αυτή μπορεί να προβλεφθεί κατά δύο τρόπους:

α. είτε με την εφαρμογή των διαδικασιών των άρθρων 18 και 19 του Ν. 3028/2002, που αποξενώνουν τον ιδιοκτήτη του διατηρητέου από την κυριότητα ή τη χρήση του, με την καταβολή ανάλογης αποζημίωσης, οπότε το οικονομικό βάρος των εργασιών βαρύνει τελικά το δημόσιο,

β. είτε με την έκδοση του ΠΔ που προβλέπει το άρθρο 48, παράγρ. 2 του Ν. 3028/2002 «για την επιχορήγηση ή και την παροχή άλλων οικονομικών κινήτρων σε κυρίους ή νομείς κτιρίων που έχουν χαρακτηριστεί ως μνημεία ή διατηρητέα», η οποία εκκρεμεί από το 2002.

ΕΞΕΛΙΞΗ: Το Υπουργείο Πολιτισμού δεν έχει ανταποκριθεί στις παραπάνω επανειλημμένες εισηγήσεις της Αρχής.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΘΕΜΑ: *Δομές προστασίας και φιλοξενίας παιδιών και εφήβων με ψυχικές διαταραχές*
Ο Συνήγορος του Πολίτη δέχθηκε αναφορές από επαγγελματίες και φορείς που ασχολούνται με την προστασία και την ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων σχετικά με την απουσία δομών παιδικής προστασίας για ορισμένες κατηγορίες ανηλίκων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και αυξημένες ανάγκες, όπως είναι τα παιδιά και οι έφηβοι με ψυχικές διαταραχές, διαταραχές στη συμπεριφορά ή ιδιαίτερες συναισθηματικές δυσκολίες, συμπεριλαμβανομένων και ειδικότερων κατηγοριών, όπως είναι τα παιδιά που έχουν υποστεί κακοποίηση ή σοβαρή παραμέληση, τα παιδιά-θύματα εμπορίας και εκμετάλλευσης, οι έφηβοι με διαταραχές συμπεριφοράς, με ελαφρά νοτική στέρση και δευτερογενείς ψυχικές διαταραχές, με προβλήματα ουσιοεξάρτησης κ.λπ.

Νομοθετικά προβλέπεται η λειτουργία εξειδικευμένων μονάδων για τις προαναφερόμενες κατηγορίες παιδιών και εφήβων με βάση το άρθρο 9 του Ν. 2716/1999 περί «ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών ψυχικής υγείας», και της ΥΑ Α3α/οικ.876/23.5.00 περί καθορισμού του τρόπου οργάνωσης των Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και των Προγραμμάτων Προστατευόμενων Διαμερισμάτων του άρθρου 9. Ωστόσο, στην πράξη, οι διατάξεις αυτές δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή, με συνέπεια να έχει δημιουργηθεί σημαντικό κενό στο σύστημα προστασίας και φροντίδας των ανηλίκων αυτών. Οι επιπτώσεις είναι σοβαρότατες για τους ανηλίκους, οι οποίοι στερούνται κατάλληλης φροντίδας, με κυριότερες συνέπειες την περαιτέρω επιβάρυνση της ψυχικής τους υγείας και την κοινωνική τους περιθωριοποίηση, καθώς και τη διατάραξη της εύρυθμης λειτουργίας των υπάρχοντων ιδρυμάτων παιδικής προστασίας.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Η λήψη όλων των απαιτούμενων μέτρων για την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας, του άρθρου 9 του Ν. 2716/1999 περί «ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών ψυχικής

υγείας» και της ΥΑ Α3α/οικ.876/23.5.00 περί καθορισμού του τρόπου οργάνωσης των Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και των Προγραμμάτων Προστατευόμενων Διαμερισμάτων του άρθρου 9, και ειδικότερα η λειτουργία εξειδικευμένων μονάδων για τις προαναφερόμενες κατηγορίες παιδιών και εφήβων, ώστε να διασφαλίζεται η παροχή επαρκούς και κατάλληλης φροντίδας. Επιπροσθέτως, προτείνεται η ισομερής γεωγραφική κατανομή τόσο των μονάδων αυτών όσο και γενικότερα των παιδοψυχιατρικών υπηρεσιών και φορέων υποστήριξης της οικογένειας, ώστε σε περιπτώσεις ανάγκης ή κρίσης, παιδιά και έφηβοι σε όλη τη χώρα να μπορούν να λάβουν την κατάλληλη φροντίδα χωρίς να αποκόπτονται από το οικογενειακό και το κοινωνικό τους περιβάλλον.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ – ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΘΕΜΑ: Φύλαξη ποινικά ακαταλόγιστων ασθενών σε ψυχιατρικά νοσοκομεία

Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε αναφορά της Επιτροπής Προστασίας Δικαιωμάτων Ασθενών του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης που θίγει το ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα της φύλαξης ποινικά ακαταλόγιστων ατόμων σε ψυχιατρικά νοσοκομεία. Σύμφωνα με την αναφορά, η νοσηλεία των ασθενών αυτών παρεμποδίζεται από το έργο της φύλαξης και των συνεπειών ενδεχόμενης απόδρασης των κρατουμένων. Οι θεράποντες ιατροί και οι νοσηλευτές θέτουν το ερώτημα: «Είμαστε φύλακες, σωφρονιστικοί υπάλληλοι ή νοσηλευτές;». Η αντίφαση ανάμεσα στη φυλακτική και τη θεραπευτική αντιμετώπιση των ποινικά ακαταλόγιστων ασθενών είναι εγγενής στις περιπτώσεις εφαρμογής του μέτρου ασφαλείας των άρθρων 69 και 70 του ΠΚ. Αποτελεί νομικό παράδοξο να ανατίθεται στις ψυχιατρικές μονάδες, που κατά κύριο λόγο λειτουργούν πλέον με βάση τις αρχές της αποασυλοποίησης, η φύλαξη ποινικά ακαταλόγιστων «εγκληματιών» και να συστήνεται στο νοσηλευτικό προσωπικό να αποφεύγεται η καθήλωση ατόμων, με κίνδυνο να αποδοθούν σε μέλη αυτού, σε περίπτωση απόδρασης, ευθύνες για συνέργεια σε απόδραση «κρατουμένου». Επομένως το ζητούμενο είναι η επεξεργασία ενός ειδικού πλαισίου νοσηλείας των ποινικά ακαταλόγιστων ατόμων από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε συνεργασία με το συναρμόδιο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ

Δεδομένου ότι στην πράξη η εφαρμογή των άρθρων 69 και 70 του ΠΚ έχει οδηγήσει σε μακροχρόνιο εγκλεισμό, που σε ορισμένες περιπτώσεις εκτείνεται στο υπόλοιπο της ζωής των εγκλειστών, θεωρείται απαραίτητη η νομοθετική θέσπιση ανώτατου ορίου φύλαξης και θεραπείας των ποινικά ακαταλόγιστων προσώπων, καθώς και η πρόβλεψη της δυνατότητας να επεκτείνεται το όριο αυτό μόνο με σχετική δικαστική απόφαση, εφόσον αυτό επιβάλλεται για τη θεραπεία και τη δυνατότητα κοινωνικής επανένταξης των παραπάνω προσώπων.

Η μακρά παραμονή των προσώπων στο ψυχιατρείο οδηγεί στην εμφάνιση στοιχείων ιδρυματισμού, δηλαδή απομόνωσης, αποξένωσης, παθητικής συμπεριφοράς και έκπτωσης των κοινωνικών δεξιοτήτων. Γι' αυτόν τον λόγο θεωρείται απαραίτητο να αποφεύγεται η μακρόχρονη παραμονή του ασθενούς στο ψυχιατρείο. Επίσης, κρίνεται σκόπιμο ο ασθενής ή ο νόμιμος αντιπρόσωπός του να έχει εκ του νόμου το δικαίωμα υποβολής αίτησης εξόδου από το ψυχιατρείο, η οποία θα εξετάζεται από αρμόδιο δικαστήριο.

Τέλος, για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων του ποινικά ακαταλόγιστου δράστη κρίνεται απαραίτητο να προβλεφθεί νομοθετικά η υποχρέωση του δικαστηρίου, πριν από τη διαταγή για συνέχιση της φύλαξης του ποινικά ακαταλόγιστου προσώπου, να διατάσσει αυτε-

πάγγελτα τη σχετική γνωμάτευση δύο ψυχιάτρων (κατ' αναλογία του άρθρου 96, παράγρ. 2 του Ν. 2071/1992). Οι σχετικές ψυχιατρικές γνωματεύσεις θα πρέπει να αποτελούν στοιχεία της αιτιολογίας της δικαστικής απόφασης φύλαξης.

ΕΞΕΛΙΞΗ: Η Διεύθυνση Νομοθετικού Συντονισμού και Ειδικών Διεθνών Νομικών Σχέσεων και η Διεύθυνση Λειτουργίας Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης έθεσαν υπόψη της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής Αναμόρφωσης του Ποινικού Κώδικα τις προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, ώστε αυτές να αποτελέσουν αντικείμενο ευρύτερης νομοθετικής επεξεργασίας.

2. ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

ΘΕΜΑ: *Νόμιμες προϋποθέσεις συλλήψεων, προσαγωγών και αστυνομικών ελέγχων*

Στο πλαίσιο παρεμβάσεων του σε θέματα παραβίασης της προσωπικής ελευθερίας από τις αστυνομικές αρχές (*Επίσημα έκθεση 2002*, σ. 119–120, *Επίσημα έκθεση 2003*, σ. 84–87, *Επίσημα έκθεση 2004*, σ. 78–79), ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε ότι από τις απαντήσεις αστυνομικών διευθύνσεων προκύπτει εσφαλμένη ερμηνεία των κείμενων διατάξεων και εισηγήθηκε στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης την έκδοση ειδικής εγκυκλίου, προκειμένου να καταστούν σαφείς οι νόμιμες προϋποθέσεις συλλήψεων, δεσμεύσεων, προσαγωγών, σωματικών ερευνών και αστυνομικών ελέγχων.

Με την αρ. 7100/22/4α' /17.6.05 εγκύκλιο του Αρχηγού της ΕΛΑΣ, στην οποία ενσωματώνονται κατά γράμμα οι περισσότερες από τις συγκεκριμένες προτάσεις, όπως είχαν διατυπωθεί στο αντίστοιχο πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη (30.6.2003), διευκρινίζεται η ανάγκη εξατομικευμένης αιτιολόγησης κάθε «σοβαρής υπόνοιας», προκειμένου να τεκμηριώνεται ακόμη και ο παραμικρός περιορισμός της προσωπικής ελευθερίας. Σε σχέση με τις προσαγωγές, καθίσταται σαφές ότι «η επίδειξη δελτίου ταυτότητας πρέπει να απαλλάσσει τον ελεγχθέντα από το ενδεχόμενο προσαγωγής για πρόσθετη εξακρίβωση στοιχείων ... [εκτός αν] η συμπεριφορά του –και όχι απλώς ο τόπος, ο χρόνος ή οι περιστάσεις– κινεί υπόνοιες διάπραξης εγκλήματος», και επενθυμίζεται ότι «οι πολίτες δεν υποχρεούνται να συνδέουν προς ορισμένο νόμιμο σκοπό τη φυσική τους παρουσία σε δημόσιο χώρο». Ως προς τη δέσμευση με χειροπέδες, επισημαίνεται ότι η «απλή αρνητική συμπεριφορά των ελεγχομένων, η οποία άλλωστε εξηγείται από στοιχειώδες ένστικτο αυτοσυντήρησης, δεν συνιστά άνευ ετέρου λόγο δέσμευσης».

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΘΕΜΑ: *Τρόπος υπολογισμού του ποσού εξαγοράς της στρατιωτικής θητείας*

Στην *Επίσημα έκθεση 2004* (σ. 206), ο Συνήγορος του Πολίτη πρότεινε να αναμορφωθεί ο τρόπος υπολογισμού του ποσού εξαγοράς της στρατιωτικής θητείας, ούτως ώστε αυτό να εξαρτάται από τον αριθμό των πράγματι υπηρετήσιμων μηνών κατ' εξατομικευμένη περίπτωση και όχι από την πλασματική 24μηννη διάρκεια θητείας.

Η παραπάνω πρόταση έγινε δεκτή και ενσωματώθηκε στο άρθρο 72, παράγρ. 5 του Ν. 3421/2005, ΦΕΚ Α' 302/13.12.05: «Στρατολογία των Ελλήνων και άλλες διατάξεις». Η εισηγητική έκθεση του νόμου εξηγεί ότι έτσι «γίνεται δικαιότερος ο τρόπος εξαγοράς».

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΘΕΜΑ: *Νέο νομοθετικό πλαίσιο για την παραμονή πολιτών τρίτων χωρών στην Ελλάδα*
Κατά τη διαδικασία προπαρασκευής του Ν. 3386/2005 για την είσοδο και τη διαμονή αλλοδαπών στην Ελλάδα, έπειτα από πρόσκληση του ΥΠΕΣΔΔΑ, το οποίο έχει τη νομοθετική πρωτοβουλία, ο Συνήγορος του Πολίτη, βασιζόμενος στην πλούσια εμπειρία του, κατέθεσε σειρά προτάσεων για τη βελτίωση του σχετικού θεσμικού πλαισίου, οι οποίες συμπεριέλαβαν και νομοθετικές προτάσεις της Αρχής, όπως αυτές είχαν αποτυπωθεί σε επίσημες εκθέσεις προηγούμενων ετών. Από τις προτάσεις αυτές έγιναν αποδεκτές και περιλήφθηκαν στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου οι εξής:

1. Η ενοποίηση σε μία ενιαία άδεια διαμονής για εργασία των δύο αδειών, εργασίας και διαμονής, και παράλληλα ανάθεση της αρμοδιότητας για την απόφαση για τη χορήγηση και την ανανέωση των αδειών διαμονής σε μία ενιαία υπηρεσία (άρθρο 9, παράγρ. 2 και άρθρο 11).
2. Η δυνατότητα αλλαγής εργοδότη και κατά τη διάρκεια ισχύος της αρχικής άδειας διαμονής για εξαρτημένη εργασία. Επίσης, η κατάργηση της δέσμευσης σχετικά με την επιτρεπόμενη άσκηση ειδικότητας, όταν ο αλλοδαπός ζητάει αλλαγή νομού για παροχή εργασίας μετά την πάροδο ενός έτους από τη χορήγηση της αρχικής άδειας διαμονής για εργασία (άρθρο 15, παράγρ. 3 και 4).
3. Η πρόβλεψη άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους σε όσα πρόσωπα φιλοξενοούνται σε ιδρύματα ή σε νομικά πρόσωπα κοινωφελούς σκοπού (άρθρο 44, παράγρ. 1γ).
4. Η πρόβλεψη της δυνατότητας για χορήγηση αυτοτελούς άδειας διαμονής σε μέλη οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας μετά την παρέλευση πέντε ετών από τη χορήγηση της άδειας διαμονής για οικογενειακή επανένωση (άρθρο 60, παράγρ. 1α).
5. Η εξάλειψη της διάταξης σχετικά με το «ήθος και την προσωπικότητα» ως κριτηρίου απόκτησης της ιδιότητας του επί μακρόν διαμένοντος (άρθρο 68, παράγρ. 1).
6. Η απαγόρευση απέλασης των έγκυων γυναικών κατά την κύηση και για έξι μήνες μετά τον τοκετό (άρθρο 79, παράγρ. 1).
7. Η παροχή δυνατότητας για ολοκλήρωση της διαδικασίας νομιμοποίησης στους καταγεγραμμένους αλλοδαπούς των προγραμμάτων νομιμοποίησης της πράσινης κάρτας και του Ν. 2910/2001, οι οποίοι δεν πέτυχαν τελικά τη νομιμοποίησή τους (άρθρο 91, παράγρ. 10α).

Πριν από τη σχετική κοινοβουλευτική συζήτηση, ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε στην Πρόεδρο της Βουλής έκθεση με τις προτάσεις της Αρχής επί του νομοσχεδίου και έναν κατάλογο προτάσεων που είχαν ήδη συμπεριληφθεί σε αυτό. Τελικά έγιναν εν μέρει αποδεκτές άλλες δύο προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη:

1. Ο υπολογισμός της πενταετίας για τη χορήγηση της επί μακρόν άδειας διαμονής να ξεκινάει από την απόκτηση άδειας διαμονής δυνάμει του Ν. 2910/2001 (άρθρο 91, παράγρ. 1).
2. Ως δικαιολογητικά απόδειξης διαμονής πριν από τις 31.12.2004, προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να υπαχθεί στην αρχική νομιμοποίηση του Ν. 3386/2005, γίνονται δεκτές και ορισμένες διοικητικές πράξεις όπως: η εγγραφή σε ασφαλιστικό φορέα, η απόκτηση ΑΦΜ, η αίτηση διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους και η απόρριψη αιτήματος ασύλου (άρθρο 91, παράγρ. 11α).

Στο σημείο αυτό παρατίθενται, ενδεικτικά, προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη που δεν έγιναν αποδεκτές, στον βαθμό που αποτυπώνουν την επί σειρά ετών εμπειρία της Αρχής και την προσπάθειά της να συμβάλει στην αποτελεσματική ρύθμιση του καθεστώτος εισόδου και διαμονής των αλλοδαπών στη χώρα.

Θέματα αδειών διαμονής

1. Πρόβλεψη για υποχρέωση αιτιολογίας στις περιπτώσεις άρνησης να χορηγηθεί εθνική θεώρηση εισόδου για εγκατάσταση / μακροχρόνια διαμονή.
2. Πρόβλεψη για μεγαλύτερη διάρκεια ισχύος της άδειας διαμονής (π.χ. τριετούς) μετά τη δεύτερη ανανέωσή της και έως τη χορήγηση της επί μακρόν άδειας διαμονής.
3. Δυνατότητα μετατροπής της άδειας διαμονής για εξαρτημένη εργασία σε άδεια για παροχή υπηρεσιών ή έργου ή σε άδεια για ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα και αντίστροφα, σε όλη τη διάρκεια ισχύος της άδειας και όχι μόνο κατά την ανανέωσή της.
4. Ενοποίηση των αδειών διαμονής για μισθωτή εργασία και για παροχή έργου ή υπηρεσίας σε μία άδεια διαμονής για εργασία, χορηγούμενη υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις.
5. Με βάση τη σχετική κοινοτική οδηγία, πρόβλεψη ανώτατου χρόνου εννέα μηνών για τη διεκπεραίωση αιτήματος για είσοδο και διαμονή για οικογενειακή συνένωση. Η προθεσμία θα υπολογίζεται από την υποβολή της αίτησης για άδεια εισόδου έως τη χορήγηση της άδειας διαμονής. Στην περίπτωση εισόδου ανήλικου τέκνου, εφόσον η αίτηση υποβληθεί εννέα μήνες πριν από την ενηλικίωση και πληρούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις ικανοποίησης του αιτήματος, ο ενδιαφερόμενος, ακόμη και εάν ενηλικιωθεί, ώσπου να εξεταστεί το αίτημά του, δικαιούται να εισέλθει και να διαμείνει στη χώρα για αυτοτελή λόγο.
6. Πρόβλεψη για χορήγηση άδειας διαμονής για εξαιρετικούς λόγους στις περιπτώσεις που ο ενδιαφερόμενος δεν πληροί τις γενικές προϋποθέσεις χορήγησης άδειας διαμονής, αλλά συντρέχει μακροχρόνιος δεσμός με τη χώρα, αδυναμία απομάκρυνσής του ή προηγούμενη νόμιμη διαμονή υπό καθεστώς άλλο από αυτό των αλλογενών αλλοδαπών (π.χ. ομογενής, πρόσφυγας κ.λπ.).
7. Στους ενηλικιωθέντες στην Ελλάδα αλλοδαπούς, οι οποίοι κατά τον χρόνο ενηλικίωσης έχουν ήδη διαμείνει επί μακρό διάστημα στη χώρα και έχουν ολοκληρώσει την ελληνική υποχρεωτική εκπαίδευση, να χορηγείται τριετής αυτοτελής άδεια διαμονής, ανανεούμενη για ίσο χρονικό διάστημα, έως τη χορήγηση άδειας μακράς διαμονής.
8. Πρόβλεψη για χορήγηση άδειας διαμονής σε αλλοδαπούς που απέκτησαν άδεια την οποία δεν μπόρεσαν να ανανεώσουν γιατί στερούνταν διαβατηρίου χωρίς δική τους υπαιτιότητα.

Θέματα απελάσεων

1. Η αρμοδιότητα εξέτασης της προσφυγής κατά απόφασης διοικητικής απέλασης να επανέλθει στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.
2. Να αναστέλλεται η εκτέλεση της απέλασης σε κάθε περίπτωση ανέφικτης απέλασης.
3. Να αντικατασταθεί η τριήμερη προθεσμία για την εξέταση της προσφυγής κατά της απόφασης διοικητικής απέλασης από εύλογο διάστημα, πέραν του οποίου η προσφυγή θα τεκμαίρεται ως απορριφθείσα.
4. Να παρέχεται ενισχυμένη προστασία από την απέλαση για τις περιπτώσεις κατηγοριών αλλοδαπών που προβλέπουν οι σχετικές κοινοτικές Οδηγίες.

Οργανωτικά και διαδικαστικά θέματα

1. Να στελεχωθούν οι υπηρεσίες αλλοδαπών και μετανάστευσης με επαρκές προσωπικό, τόσο ως προς τον αριθμό των υπαλλήλων όσο και ως προς τα προσόντα τους.
2. Όλα τα έσοδα που προέρχονται από τα παράβολα των αιτήσεων χορήγησης άδειας διαμονής να χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση ερευνών και μελετών στο πλαίσιο της μεταναστευτικής πολιτικής.
3. Να μειωθεί δραστικά το δυσβάστακτο ύψος του προστίμου για τη μη έγκαιρη δήλωση αλλαγής ορισμένων στοιχείων των αλλοδαπών (άρθρο 73, παράγρ. 2), προκειμένου να ανταποκρίνεται στις δυνατότητες του μέσου αλλοδαπού.

Μεταβατικές διατάξεις – Νομιμοποίηση των παράνομα διαμενόντων αλλοδαπών

Ο Ν. 3386/2005 στις μεταβατικές διατάξεις του προέβλεψε μια διπλή διαδικασία νομιμοποίησης των παράνομα διαμενόντων αλλοδαπών στη χώρα. Ο Συνήγορος του Πολίτη, σε ειδική έκθεση και σε μεταγενέστερη παρέμβασή του σχετικά με την εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων, πρότεινε τα ακόλουθα:

1. Να λαμβάνεται ως αποδεικτικό διαμονής στην Ελλάδα πριν από τις 31.12.2004, η οποία αποτελεί την προϋπόθεση για την υπαγωγή ενός αλλοδαπού στο πρόγραμμα αρχικής νομιμοποίησης, κάθε χρονολογημένο δημόσιο έγγραφο από το οποίο προκύπτει συναλλαγή του ενδιαφερομένου με τη διοίκηση.
2. Να τακτοποιηθεί το καθεστώς των ενηλικιωθέντων στην Ελλάδα αλλοδαπών και των τέκνων αλλοδαπών που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τη διαμονή τους, με ρύθμιση ανάλογη με αυτή του άρθρου 34 του Ν. 3274/2004, χωρίς εξαγορά ενσήμων.
3. Να νομιμοποιηθεί η διαμονή των συζύγων και των χήρων ημεδαπών και πολιτών κρατών-μελών της ΕΕ, εφόσον πληρούν τις σχετικές ουσιαστικές προϋποθέσεις, χωρίς εξαγορά ενσήμων και καταβολή παραβόλων.
4. Οι ομογενείς αλλοδαποί από την πρώην ΕΣΣΔ που πληρούν τις χρονικές προϋποθέσεις αρχικής νομιμοποίησης και διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα να μπορούν να ζητήσουν καθορισμό ιθαγένειας από τις αρμόδιες υπηρεσίες στην Ελλάδα, με διαδικασία ανάλογη του άρθρου 76 του Ν. 2910/2001.
5. Οι αιτούντες δελτίο ομογενοῦς, το αίτημα των οποίων απορρίπτεται επειδή δεν αποδεικνύεται η ιδιότητα του ομογενοῦς, να μπορούν να υπαχθούν στη διαδικασία της αρχικής νομιμοποίησης, εφόσον είχαν εισέλθει στη χώρα πριν από τις 31.12.2004.
6. Η αυτοδίκαιη διαγραφή από τον κατάλογο ανεπιθυμητών για λόγους παράνομης εισόδου, διαμονής και εργασίας που παρέχεται στους αλλοδαπούς που νομιμοποιούν τη διαμονή τους στη χώρα να αφορά και στις περιπτώσεις δικαστικών απελάσεων για τους προαναφερόμενους λόγους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΘΕΜΑ: *Παραχώρηση του δικαιώματος απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας προς ιδιωτικούς φορείς ή ΟΤΑ*

Στην *Ετήσια έκθεση 2004* (σ. 213) ο Συνήγορος του Πολίτη είχε επισημάνει την ύπαρξη νομοθετικού κενού όσον αφορά στην παραχώρηση άδειας απλής χρήσης αιγιαλού σε περιοχές με περιορισμένο εύρος παράκτιας ζώνης και είχε προτείνει τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων προστασίας. Συγκεκριμένα, είχε προτείνει τη δυνατότητα απλής χρήσης του αιγιαλού για επιχειρηματικές δραστηριότητες μόνον εφόσον έχει προηγηθεί καθορισμός του από την αρμόδια επιτροπή και όταν το πλάτος του ξεπερνά τα 15 μέτρα, τον περιορισμό της ενιαίας επιχειρηματικής δραστηριότητας σε μήκος μέχρι 100 μέτρα, ώστε να εξασφαλίζονται σε τακτά διαστήματα διάδρομοι για την ελεύθερη πρόσβαση στη θάλασσα και, τέλος, την επιβολή αυστηρών κυρώσεων στους παρανομούντες, όπως της ανάκλησης της άδειας παραχώρησης ή της ανάκλησης του δικαιώματος παραχώρησης αδειών εκ μέρους του δήμου. Η πρόταση αυτή είχε κατατεθεί εν όψει της συγκρότησης επιτροπής με σκοπό την επεξεργασία των σχετικών ρυθμίσεων και την κάλυψη των νομοθετικών κενών σχετικά με τον αιγιαλό και την παραλία.

Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, με το αρ. 1081679/25.8.05 έγγραφό του

ενημέρωσε την Αρχή ότι η προαναφερόμενη πρόταση έχει τεθεί υπόψη της ήδη συσταθείσας επιτροπής.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (ΟΓΑ)

Ο Συνήγορος του Πολίτη, σε πόρισμα που εξέδωσε τον Σεπτέμβριο του 2003 (*Επίσια έκθεση 2003*, σ. 146–147 και 237), είχε προτείνει την επέκταση του πολυτεκνικού επιδόματος του άρθρου 63 του Ν. 1892/1990 στις αλλοδαπές μητέρες τέκνων που έχουν την ελληνική ιθαγένεια, εφόσον αυτές κατοικούν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα. Το θέμα αυτό είχε επαναφέρει η Αρχή και στην *Επίσια έκθεση 2004* (σ. 120–121), στο πλαίσιο της ανάπτυξης του ειδικού θεματικού αντικειμένου της προστασίας της πολύτεκνης οικογένειας.

Επί του πορίσματος αυτού και με την ευκαιρία νεότερης αναφοράς με ίδιο περιεχόμενο (υπόθεση 6929/2004), ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε ως απάντηση στην παραπάνω πρόταση την αρ. Π1α/Γ.Π.15232/2.12.05 επιστολή από τη Γενική Διεύθυνση Πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στην οποία αναφέρεται ότι το θέμα της επέκτασης της χορήγησης του πολυτεκνικού επιδόματος σε αλλοδαπές μητέρες τεσσάρων παιδιών πρόκειται να εξεταστεί σε επικείμενη αναμόρφωση της ισχύουσας νομοθεσίας που θα ρυθμίζει θέματα πολύτεκνων οικογενειών.